

ZARZĄDZENIE Nr 1/11
STAROSTY NOWODWORSKIEGO
z dnia 3 STYCZNIA 2011 r.

w sprawie zaleceń do gminnych planów zarządzania kryzysowego

Na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 2 lit. c) ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.¹⁾) zarządza się co następuje:

§ 1

Wprowadza się do stosowania zalecenia Starosty Nowodworskiego do gminnych planów zarządzania kryzysowego, stanowiące załącznik do zarządzenia.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania

STAROSTA NOWODWORSKI

STAROSTA

inż. Zbigniew Piórkowski

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 11, poz. 59, Nr 65, poz. 553, Nr 85, poz. 716 oraz Nr 131, poz. 1076.

ZALECENIA DO GMINNYCH PLANÓW ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

I. Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, gminne plany zarządzania kryzysowego powinny składać się z następujących elementów:

1. **Plan główny** zawierający w szczególności:

a) **Charakterystykę zagrożeń oraz ocenę ryzyka ich wystąpienia, w tym dotyczących infrastruktury krytycznej, oraz map ryzyka i map zagrożenia**, rozumiane jako katalog zagrożeń wraz z określeniem prawdopodobieństwa ich wystąpienia.

Katalog zagrożeń zawarty w powiatowym planie zarządzania kryzysowego powinien odnosić się do zagrożeń, których skala, zasięg i charakter będą wymagały zaangażowania gminnych struktur zarządzania kryzysowego. W katalogu powinny znaleźć się także zagrożenia, które będą miały wpływ na sąsiednie gminy i na cały powiat.

Prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń powinno być oszacowane zarówno w oparciu o doświadczenia historyczne dotyczące zagrożeń, które wystąpiły na terenie danego powiatu, jak i w oparciu o trendy i zagrożenia wynikające z rozwoju technologicznego, doświadczeń innych gmin, a także sytuacji kryzysowych, które mogą wystąpić w powiecie.

Dla określenia prawdopodobieństwa dopuszczalne jest stosowanie zarówno metod opisowych, jak i matematycznych- w zależności od doświadczenia i możliwości danej komórki organizacyjnej gminy/ urzędu miasta właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego. Dopuszczalne i rekomendowane jest także posługiwanie się w tej kwestii wsparciem eksperckim.

Przy określaniu prawdopodobieństwa dopuszczalne jest zastosowanie parametrów opisanych w „Procedurze opracowywania raportu częściowego” do Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego. Wyciąg z Raportu stanowi załącznik do zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego.

Mapy ryzyka, rozumiane jako mapa lub opis przedstawiający potencjalne, negatywne skutki oddziaływania zagrożeń na ludzi, środowisko, mienie i infrastrukturę, powinny zawierać przede wszystkim syntetyczne zobrazowanie wpływu, jaki wystąpienie danego rodzaju zagrożeń może mieć na otoczenie. Dotyczyć to powinno zagrożeń, które mogą wystąpić łącznie lub jako skutek danej sytuacji kryzysowej. W przypadku zastosowania opisowej formy mapy ryzyka, powinna ona zostać ściśle powiązana z katalogiem zagrożeń, który mógłby mieć formę tabeli zawierającej rodzaj zagrożenia, jego opis, prawdopodobieństwo i mapę ryzyka (rozumianą jako ocena skutków wystąpienia danego zdarzenia).

Mapy zagrożeń, rozumiane jako mapa przedstawiająca obszar geograficzny objęty zasięgiem zagrożenia z uwzględnieniem różnych scenariuszy zdarzeń. Przy określaniu prawdopodobieństwa wskazane jest zidentyfikowanie obszarów, które są szczególnie zagrożone. Rekomendowane jest, by różnicowanie scenariuszy było oparte przede wszystkim o zasięg terytorialny zagrożenia (czy zagrożenie dotyczy obszaru gminy, kilku gmin, powiatu). Przy opracowywaniu scenariuszy należy także uwzględnić specyfikę terenów miejskich i wiejskich.

- b) **Zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego w formie siatki bezpieczeństwa**, rozumianej jako zestawienie potencjalnych zagrożeń ze wskazaniem podmiotu wiodącego oraz podmiotów współpracujących przy działaniach dotyczących danego zagrożenia. Siatka bezpieczeństwa powinna być powiązana bezpośrednio z katalogiem zagrożeń.

Dla każdego zagrożenia powinna być wskazana jedna instytucja wiodąca. Liczba instytucji współpracujących nie jest limitowana. Można wprowadzić kategorię podmiotów działających na wezwanie, których współdziałanie nie jest niezbędne w każdej dającej się przewidzieć sytuacji danego rodzaju, jednak - biorąc pod uwagę możliwość wystąpienia takiego zapotrzebowania - dany podmiot powinien być przygotowany do działania, gdy - w ocenie instytucji wiodącej - będzie to konieczne.

Dopuszczalne jest tworzenie siatek bezpieczeństwa odnoszących się nie tylko do reagowania na dane zagrożenia, ale także do fazy przygotowania i usuwania skutków jego wystąpienia. Rozwiązanie takie jest szczególnie praktyczne w sytuacji zagrożeń, w których inne podmioty są odpowiedzialne za prewencję zagrożeń i usuwanie ich skutków, inne zaś za bezpośrednie reagowanie na daną sytuację kryzysową.

Zastosowanie takiego rozwiązania powinno uwzględniać konieczność zapewnienia maksymalnej funkcjonalności i przejrzystości każdej części planu zarządzania kryzysowego.

- c) **Zestawienie sił i środków** planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych wraz z oceną możliwości ich wykorzystania, rozumiane jako zwięzły opis zasobów, które mogą zostać wykorzystane w określonych przedziałach czasowych w sytuacji kryzysowej.

Tam gdzie to możliwe, należy określić także realny czas potrzebny na uruchomienie danych zasobów.

Dla zapewnienia funkcjonalności planu zestawienie to powinno być przygotowane w postaci stale aktualizowanej bazy danych. W wersji papierowej planu powinno znaleźć się odesłanie do przedmiotowej bazy, a także informacja o zasadach jej aktualizacji (częstotliwość, podmioty/osoby odpowiedzialne, źródła informacji). Celem takiego podejścia jest zapewnienie możliwie realnych danych o siłach i środkach do wykorzystania w sytuacji kryzysowej.

2. **Zespół przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowych**, w tym:

- a) **Zadania w zakresie monitorowania zagrożeń**, rozumiane jako określenie:
- struktur odpowiedzialnych za monitorowanie poszczególnych kategorii zagrożeń,
 - trybu pracy ww. struktur,

- zakresu informacji, jakich można od nich oczekiwać,
- trybu raportowania,
- ogniw dyżurnych lub osób do kontaktu w sytuacji wystąpienia zagrożenia,
- systemu wymiany informacji o zagrożeniach pomiędzy danymi strukturami a gminnym centrum zarządzania kryzysowego.

b) **Tryb uruchamiania niezbędnych sił i środków** uczestniczących w realizacji przedsięwzięć planowych na wypadek sytuacji kryzysowej, rozumiany jako baza danych dysponentów zasobów wraz z zasadami dysponowania określonych zasobów.

Ten element planu powinien być powiązany funkcjonalnie z zestawieniem sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych. Nie będzie traktowane jako błąd formalny połączenie ww. części planu.

c) **Procedury reagowania kryzysowego**, określające sposób postępowania w sytuacjach kryzysowych, rozumiane jako procedury działania gminnych centrów zarządzania kryzysowego (gczk), komórki organizacyjnej gminy/miasta właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego oraz gminnego zespołu zarządzania kryzysowego.

W tej części niezbędne jest powiązanie planu zarządzania kryzysowego z innymi planami obowiązującymi na terenie gminy (w tym z planem operacyjnym funkcjonowania gminy w warunkach zewnętrznego zagrożenia i wojny). Nie jest konieczne sporządzanie procedur postępowania odrębnie dla każdej kategorii zagrożeń. Jeżeli co do zasady działanie ww. struktur realizujących zarządzanie kryzysowe na poziomie gminnym jest takie samo w różnych kategoriach zagrożeń (w zakresie wymiany informacji, wzmocnienia służb dyżurnych, informowania osób funkcyjnych, trybu zwoływania zespołu zarządzania kryzysowego), zasadne jest stworzenie standardowej procedury operacyjnej centrum zarządzania kryzysowego.

Należy unikać nadmiernego mnożenia procedur. Procedury reagowania kryzysowego powinny być praktycznym przewodnikiem dla osoby pełniącej dyżur w gczk, jednak nie powinny przenosić na dyżurnego ciężaru podejmowania kluczowych decyzji dla reagowania w danej sytuacji.

W procedurach powinna być jasno określona lista zadań do zrealizowania przez ogniwa dyżurne, oraz ze wskazaniem momentów krytycznych, w których - na podstawie informacji zebranych przez gczk - właściwe komórki analityczne dokonują oceny rozwoju zagrożenia i przygotowują rekomendacje do podjęcia decyzji przez właściwe osoby funkcyjne (kierownik gczk, kierownik komórki organizacyjnej gminy/urzędu miasta właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego, Burmistrz/Wójt) lub przez gminny zespół zarządzania kryzysowego.

d) **Współdziałanie między siłami uczestniczącymi w realizacji przedsięwzięć planowanych na wypadek sytuacji kryzysowej** – ta część planu powinna być ściśle powiązana z siatką bezpieczeństwa i zawierać syntetyczne rozwinięcie informacji zawartych w siatce, przede wszystkim przez :

- określenie podstaw prawnych podejmowanych działań
- wskazanie kierujących działaniami

- określenia zakresu i trybu wymiany informacji
- określenie zasad tworzenia sztabów/zespołów dowodzenia.

W tej części mogą być zawarte także ramowe zasady i harmonogram ćwiczeń podmiotów współdziałających w realizacji przedsięwzięć planowanych na wypadek sytuacji kryzysowej.

3. Załączniki funkcjonalne Planu głównego określające:

- a) **Procedury realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego**, w tym związane z ochroną infrastruktury krytycznej, opisujące sposoby działania podmiotów realizujących zadania z zakresu zarządzania kryzysowego na obszarze gminy.

W tej części planu powinny zostać zawarte procedury, odnośniki lub wyciągi z procedur działania w sytuacjach kryzysowych poszczególnych służb, straży i inspekcji realizujących zadania z zakresu zarządzania kryzysowego

Załącznik ten powinien być powiązany funkcjonalnie z częścią planu dotyczącą współdziałania pomiędzy siłami uczestniczącymi w realizacji przedsięwzięć planowanych na wypadek sytuacji kryzysowej.

Powinien także zawierać informację o sporządzonych **planach ochrony infrastruktury krytycznej** (określonej w wykazie obiektów, instalacji i systemów infrastruktury krytycznej wydanym przez dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa - o ile na terenie województwa znajduje się infrastruktura określona w przedmiotowym wykazie). W tej części należy zamieścić dane kontaktowe osoby odpowiedzialnej za utrzymywanie kontaktów z podmiotami właściwymi w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej (zgodnie z art. 6 ust. 5a ustawy o zarządzaniu kryzysowym).

- b) **Organizację łączności** między podmiotami realizującymi zadania z zakresu zarządzania kryzysowego, która dotyczy struktur zaangażowanych w reagowanie kryzysowe, wraz z określeniem środków łączności, wykorzystywanych systemów i wskazaniem ich dysponenta, bądź administratora danego systemu. W tym załączniku powinny być określone także zapasowe systemy łączności, o ile takie funkcjonują. Ten załącznik powinien być ściśle powiązany z częścią planu dotyczącą współdziałania między siłami uczestniczącymi w realizacji przedsięwzięć planowanych na wypadek sytuacji kryzysowej.

- c) **Organizację systemu monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania**, rozumianego jako system powiązany funkcjonalnie z systemem wczesnego ostrzegania i systemem wykrywania i alarmowania. Ten załącznik w części dotyczącej organizacji monitorowania zagrożeń powinien zawierać odnośnik do części planu głównego poświęconej monitorowaniu zagrożeń.

- d) **Zasady informowania ludności o zagrożeniach i sposobach postępowania na wypadek zagrożeń**, z uwzględnieniem art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.). W tej części należy syntetycznie opisać kto jest odpowiedzialny za informowanie ludności, w jakim trybie informowanie może się odbywać, jakie siły i środki mogą być w tym celu wykorzystywane, kto i w jakim trybie opracowuje i przekazuje wskazówki do informowania w danej sytuacji. W tej części należy zawrzeć także wzory komunikatów i ulotek informacyjnych, które mogą być wykorzystywane w sytuacjach zagrożeń. Należy także określić tryb dystrybucji informacji

(komunikaty w mediach, druk i kolportaż ulotek, organizacja przekazywania informacji dla mediów, inne sposoby dystrybucji informacji).

- e) **Organizację ewakuacji z obszarów zagrożonych.** Organizacja powinna być realizowana zgodnie z wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju i zaleceniami wojewody w przedmiotowym zakresie. W tym załączniku należy wskazać podmioty odpowiedzialne za ewakuację, tryb podejmowania decyzji o ewakuacji, określić problemy, które mogą wystąpić. W tej części planu należy także zawrzeć formularze, które będą wykorzystywane przy przeprowadzaniu ewakuacji. Należy także dokonać oceny krótko i długoterminowych skutków ewakuacji, zarówno w stosunku do obszaru i obiektów, z których prowadzona jest ewakuacja, jak i terenu i obiektów docelowych ewakuacji
- f) **Organizację ratownictwa, opieki medycznej i pomocy społecznej oraz pomocy psychologicznej.** Załącznik ten powinien zawierać ogólne zasady organizacji pomocy społecznej i pomocy psychologicznej wraz ze wskazaniem podmiotów uczestniczących w realizacji tych zadań oraz zasad i możliwości ich realizacji. Ze względu na zróżnicowany charakter zagadnień, które powinny być zawarte w tym załączniku, każde z nich powinno być potraktowane odrębnie. Szczególną uwagę należy zwrócić na zagadnienie organizacji pomocy psychologicznej, które nie było obowiązkowym elementem obowiązującego dotychczas gminnego planu reagowania kryzysowego.
- g) **Organizację ochrony przed zagrożeniami charakterystycznymi dla obszaru gminy,** która powinna być powiązana z planami postępowania awaryjnego i szczegółowymi uregulowaniami dotyczącymi ochrony przed ww. zagrożeniami. Ta część planu musi być ściśle powiązana z katalogiem zagrożeń i mapami ryzyka.
- h) **Wykaz zawartych umów i porozumień** związanych z realizacją zadań zawartych w planie zarządzania kryzysowego, rozumianych jako porozumienia i umowy zawarte przez Burmistrza/Wójta.
- i) **Zasady i tryb oceniania i dokumentowania szkód,** zawierające opis procedur i wykaz formularzy oraz zespołów wykorzystywanych przy szacowaniu strat i dokumentowaniu szkód.
- j) **Procedury uruchamiania rezerw państwowych** powinny odnosić się wyłącznie do zasad i trybu wnioskowania przez Burmistrza/Wójta do Wojewody o uruchomienie przedmiotowych rezerw (produktów żywnościowych, produktów leczniczych i wyrobów medycznych, preparatów stabilnego jodu).
- k) **Wykaz infrastruktury krytycznej** (obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi kluczowe dla bezpieczeństwa obywateli) znajdującej się na terenie gminy, objętej planem zarządzania kryzysowego.
- l) **Priorytety w zakresie ochrony oraz odtwarzania infrastruktury krytycznej** - jak wyżej. Ta część planu powinna zostać uzupełniona po otrzymaniu od szczebla wojewódzkiego danych o infrastrukturze krytycznej gminy.

- II. Przy sporządzaniu planu należy kierować się przede wszystkim kryterium funkcjonalności, co oznacza, że plan powinien być maksymalnie użyteczny w sytuacji kryzysowej.

Konstrukcja planu powinna być taka, aby osoba z niego korzystająca mogła jak najszybciej dotrzeć do informacji potrzebnych do rozpoczęcia wdrażania procedur niezbędnych do uruchomienia w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej.

Wykaz oraz kształt procedur powinien umożliwić sprawne korzystanie z nich w sytuacji, gdy niezbędne jest szybkie i sprawne reagowanie kryzysowe.

- III. Należy dążyć do maksymalnej użyteczności planu zarządzania kryzysowego, zwłaszcza w części dotyczącej reagowania kryzysowego. Plan powinien być podzielony na funkcjonalne, jasno oznaczone foldery z zastosowaniem systemu indeksów lub oznaczeń kolorystycznych.

- IV. W planie należy używać czytelnego, zrozumiałego języka. Należy unikać używania skrótów i zwrotów żargonowych. Działania powinny być opisywane w sposób możliwie najbardziej jasny. W miarę możliwości, każda instrukcja, procedura czy aneks powinny być konstruowane według tego samego schematu i zawierać ten sam układ treści.

- V. Potwierdzeniem uzgodnienia planu z kierownikami jednostek organizacyjnych planowanych do wykorzystania przy realizacji przedsięwzięć określonych w planie powinny być: pieczęć na karcie uzgodnień oraz podpis złożony w obrębie tej pieczęci przez kierownika właściwej jednostki.

- VI. Cykl planowania dla gminnych planów zarządzania kryzysowego nie może być dłuższy niż 2 lata. Podmioty uczestniczące w realizacji zadań zawartych w gminnym planie zarządzania kryzysowego powinny zostać zobowiązane do bezzwłocznego sygnalizowania potrzeby dokonania zmian w planie. Zawartość planu powinna być modyfikowana pod wpływem min. wniosków z rzeczywistych sytuacji kryzysowych, ćwiczeń i szkoleń.

Przy każdym zdarzeniu powodującym uruchomienie procedur reagowania kryzysowego dopuszczalne jest wnioskowanie o dokonanie zmian w planie stosownie do doświadczeń zdobytych w toku procedury reagowania na określone zagrożenie.

- VII. Zaktualizowany plan podlega zatwierdzeniu przez Starostę.

USTALENIE KRYTERIÓW OCENY RYZYKA

W tym celu należy dokonać analizy opisowej (jakościowej) wszystkich scenariuszy dla wszystkich zagrożeń i opisać skutki dla ludzi, mienia, gospodarki oraz środowiska. Przeprowadzenie powyższej analizy daje podstawę do określenia pewnych kryteriów opisowych, które można skategoryzować.

Metoda matrycy ryzyka (5-stopniowa) pozwala prawidłowo określić kategorię prawdopodobieństwa i kategorię potencjalnych strat w stosunku do skali analizowanych scenariuszy dla zagrożeń.

Metoda matrycy ryzyka wykorzystuje dwa podstawowe czynniki wpływające na wartość określanego ryzyka:

- prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia (konkretnego scenariusza),
- skutki (konsekwencje) takiego zagrożenia (konkretnego scenariusza).

Czynniki te stopniuje się w skali umownej i dobiera się te, najbliższe rzeczywistości.

„prawdopodobieństwo” – dla prawdopodobieństwa wprowadza się następującą skalę jakościową (opisową):

Tabela 1: Jakościowy opis skali prawdopodobieństwa

Skala	prawdopodobieństwo	opis
1	bardzo rzadkie	Może wystąpić tylko w wyjątkowych okolicznościach. Może wystąpić raz na pięćset lub więcej lat.
2	rzadkie	Nie oczekuje się, że się może zdarzyć i/lub nie jest w ogóle udokumentowana nie istnieje w przekazach ludzi i/lub zdarzenia nie wystąpiły w podobnych organizacjach, urządzeniach, społecznościach i/lub istnieje mała szansa, powód, czy też inne okoliczności aby zdarzenia mogły wystąpić. Mogą one wystąpić raz na sto lat.
3	możliwe	Może zdarzyć się w określonym czasie i/lub mało, rzadko przypadkowo zdarzenia, że są udokumentowane lub częściowo przekazywane w formie ustnej i/lub bardzo mało zdarzeń i/lub jest pewna szansa, powód, czy też urządzenia powodujące, że zdarzenie może wystąpić. Może zdarzyć się raz na dwadzieścia lat.
4	prawdopodobne	Jest prawdopodobne, że wystąpi w większości okolicznościach i/lub zdarzenia są systematycznie dokumentowane i przekazywane są w formie ustnej i/lub występuje znaczna szansa, powód, lub urządzenia pozwalające na jego wystąpienie. Może zdarzyć się raz na pięć lat.
5	bardzo prawdopodobne	Oczekuje się, że zdarzy się w większości okolicznościach i/lub zdarzenia te są bardzo dobrze udokumentowane i/lub funkcjonują one wśród mieszkańców i przekazywane są w formie ustnej. Może wystąpić raz na rok lub częściej.

„skutki” – dla skutków trzeba zastosować poniższą skalę jakościową (opisową), z której należy dobierać parametry najbliższe rzeczywistości w kategoriach:

- Z – życie i zdrowie,
- M – mienie wraz z infrastrukturą,
- S – środowisko

Uwaga:

1. Jeśli rozpatrywane (szacowane) skutki dla określonego scenariusza są zgodne z wszystkimi kategoriami (Z, M, S) w ramach jednej skali, to wystawiamy daną skalę, tj. A, B, C, D lub E.

2. Jeśli rozpatrywane (szacowane) skutki dla określonego scenariusza nie są zgodne z wszystkimi kategoriami w ramach jednej skali, to wystawiamy skalę, z której pochodzą dwie kategorie, tj. A, B, C, D lub E. Przykład: Jeśli kategoria S mieści się w skali C, a Z i M w skali B to wybieramy skalę B.
 3. Jeśli rozpatrywane (szacowane) skutki dla określonego scenariusza nie są zgodne z wszystkimi kategoriami w ramach jednej skali, a każda kategoria pochodzi z innej skali to wystawiamy skalę zgodną z kategorią Z. Przykład: Jeśli kategoria S mieści się w skali C, Z mieści się w skali B, a M w skali A to wybieramy skalę B.
- Należy pamiętać, że w przypadku, gdy każda kategoria pochodzi z innej skali to wstawiamy skalę zgodną z kategorią życia i zdrowia – Z.

Tabela 2: Klasyfikacja skutków i ich charakterystyka

skala	skutki	kat	Opis (Z – życie i zdrowie, M – mienie, S – środowisko)
A	nieistotne	Z	Nie ma ofiar śmiertelnych i rannych. Nikt lub mała liczba ludzi została przemieszczona na krótki okres czasu (do 2 godzin). Nikt lub niewielka liczba osób wymaga pomocy (nie finansowej lub materialnej).
		M	Praktycznie bez zniszczeń. Brak wpływu lub bardzo niewielki na społeczność lokalną. Brak lub niewielkie straty finansowe.
		S	Niemierzalny efekt w środowisku naturalnym.
B	małe	Z	Mała liczba rannych lecz bez ofiar śmiertelnych. Wymagana pierwsza pomoc. Konieczne przemieszczenia ludzi (mniej niż na 24 godziny). Część ludzi potrzebuje pomocy.
		M	Występują pewne zniszczenia. Występują pewne utrudnienia (nie dłużej niż 24 godziny). Niewielkie straty finansowe. Nie wymagane dodatkowe środki.
		S	Niewielki wpływ na środowisko naturalne o krótkotrwałym efekcie.
C	średnie	Z	Potrzebna pomoc medyczna lecz bez ofiar śmiertelnych. Niektórzy wymagają hospitalizacji. Potrzebne dodatkowe miejsca w szpitalach oraz dodatkowy personel medyczny. Przebywanie ewakuowanych ludzi w wyznaczonych miejscach z możliwością powrotu w ciągu 24 godzin.
		M	Ustalenie miejsc zniszczeń, które wymagają rutynowej naprawy. Normalne funkcjonowanie społeczności z niewielkimi niewygodami. Spore straty finansowe.
		S	Pewne skutki w środowisku naturalnym lecz krótkotrwałe lub małe skutki o długotrwałym efekcie.
D	duże	Z	Mocno poranieni, dużo osób hospitalizowanych, duża liczba osób przemieszczonych (więcej niż na 24 godziny). Ofiary śmiertelne. Potrzeba szczególnych zasobów do pomocy ludziom i do usuwania zniszczeń.
		M	Społeczność częściowo nie funkcjonująca, niektóre służby są nieosiągalne. Duże straty finansowe. Potrzebna pomoc z zewnątrz.
		S	Długotrwałe efekty w środowisku naturalnym.
E	katastrofalne	Z	Duża liczba poważnie rannych. Duża liczba hospitalizowanych. Ogólne i długotrwałe przemieszczenie ludności. Duża liczba ofiar śmiertelnych. Wymagana duża pomoc dla dużej liczby ludzi.
		M	Rozległe zniszczenia. Niemożność funkcjonowania społeczności bez istotnej zewnętrznej pomocy.
		S	Duży wpływ na środowisko naturalne i /lub stałe zniszczenia.

„wartość ryzyka” – poniżej przedstawiona została matryca ryzyka pokazująca zależność między prawdopodobieństwem oraz skutkami. Matryca ryzyka stanowi element niezbędny do określenia wartości ryzyka dla każdego scenariusza.

Kolorami oznaczono wartości ryzyka:

- minimalne (kolor niebieski),
- małe (kolor zielony),
- średnie (kolor żółty),
- duże (kolor czerwony),
- ekstremalne (kolor brązowy).

PRAWDOPODOBIENSTWO	5					
	4					
	3					
	2					
	1					
		A	B	C	D	E
SKUTKI						

Rysunek 1: Matryca ryzyka

„akceptacja ryzyka” – poziom ryzyka akceptowalnego dla scenariusza w ramach określonego obszaru zadaniowego (kompetencyjnego) podległego wojewodzie wyznaczany jest przez subiektywną ocenę osób zajmujących się bezpieczeństwem, a jego parametry powinny być zaakceptowane przez osobę kierującą danym obszarem zadaniowym. Jest to zgodne z zasadą zarządzania kryzysowego – jednoosobowego kierowania i odpowiedzialności.

Dlatego też, dla zobrazowania akceptacji ryzyka wprowadza się 4 kategorie kryteriów akceptacji ryzyka:

- ryzyko **akceptowane** (A) - nie wymagane są żadne dodatkowe środki bezpieczeństwa, akceptowane są aktualne rozwiązania i przypisane im siły i środki, działania monitorujące,
- ryzyko **tolerowane** (dopuszczalne) (T) - należy dokonać oceny alternatyw czy wprowadzenie niewielkich zmian organizacyjnych, prawnych bądź funkcjonalnych nie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa lub jego poczucia,
- ryzyko **warunkowo tolerowane** (WT) - należy wprowadzić dodatkowe środki bezpieczeństwa w terminie 6 miesięcy, należy ulepszyć stosowane rozwiązania,
- ryzyko **nieakceptowane** (N) - należy podjąć natychmiastowe działania w celu zwiększenia bezpieczeństwa, wprowadzić dodatkowe/ nowe rozwiązania.

„uzasadnienie akceptacji” - ponieważ poziom akceptowalnego ryzyka wyznaczany jest subiektywnie, niezbędne jest wprowadzenie uzasadnienia (czyli co ono oznacza dla osób zarządzających bezpieczeństwem w ramach określonego obszaru

zadaniowego/kompetencyjnego). Zatem należy wskazać, jakie rozwiązania, struktury, formy działania są akceptowane, tolerowane, a jakie powinny być rozwiązywane w drodze natychmiastowych działań. Uzasadnienie należy szczegółowo uzupełnić uwzględniając wewnętrzne kryteria i parametry stosowane/wykorzystywane w danej instytucji.

Zebrane dane oraz wprowadzone parametry pozwalają na określenie wartości ryzyka oraz jego akceptacji, a tym samym przypisanie ich odpowiednim scenariuszom. Reasumując, ten etap stanowi kluczową część do dalszej analizy i przygotowania się na zagrożenia.¹

¹ Rządowe Centrum Bezpieczeństwa „Procedura opracowania raportu cząstkowego do Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego” str. 15 – 19. Warszawa 2010